

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчово-педагогічної роботи
доцент _____ І. В. Геруш
" 20 " _____ 2021 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

загальна хірургія

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____
(код і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 225 «Медична психологія» _____
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь _____ магістр медичної психології _____
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання _____ 3 курс _____

Форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра _____ загальної хірургії _____
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри загальної хірургії „ 20 ” вересня 2021 року
(протокол № 2).

Завідувач кафедри _____ (Польовий В.П.)
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін хірургічного профілю „ 16 ”
вересня 2021 року (протокол № 3).

Голова предметної методичної
комісії _____ (Полянський І.Ю.)
(підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Загальної хірургії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Польовий Віктор Павлович – завідувач кафедри, д.мед.н., професор Паляниця Андрій Семенович – доцент кафедри, к.мед.н., доцент
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	
Веб-сайт кафедри	
E-mail	
Адреса	м. Чернівці, вул. Фастівська 2
Контактний телефон	(0372) 555649

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	40
Самостійна робота	40
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

«Загальна хірургія» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Програма дисципліни структурована на 1 модулі, до складу яких входить 3 змістових модулів:

Модуль. Введення в хірургію. Десмургія. Основи санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці. Невідкладні хірургічні стани. Основи трансфузіології, анестезіології та реаніматології. Хірургічна інфекція. Змертвіння. Основи трансплантології та клінічної онкології. Методи обстеження хірургічних хворих (містить 3 змістових модулів).

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolju-znan.pdf>);

- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscopyliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
анатомія	клінічна хірургія
гістологія	травматології та ортопедії
фізіологія людини	урології
патологічна анатомія	нейрохірургії
патологічна фізіологія	акушерства та гінекології
пропедевтика внутрішньої медицини	анестезіології та реаніматології
фармакологія	
етика та деонтологія у медицині	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна хірургія» є:

- оволодіння систематизованими знаннями з організації хірургічної допомоги і профілактики розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- формування практичних умінь з використання перев'язочного матеріалу;
- оволодіння навичками догляду за хірургічними хворими;
- оволодіння алгоритмами діагностики термінальних станів, клінічної смерті і проведення заходів для елементарної підтримки життя;
- знайомство з основами трансфузіології та оволодіння методиками трансфузії компонентів донорської крові і забезпечення профілактики виникнення гемотрансфузійних ускладнень;
- опанування вмінням діагностувати різноманітні травматичні ушкодження та надавати при них першу медичну допомогу, засвоєння принципів лікування травматичних ушкоджень в умовах стаціонару;
- опанування загальними знаннями про хірургічну інфекцію, вмінням діагностувати хірургічні інфекційні хвороби; засвоєння принципів і особливостей лікування різних хірургічних інфекційних процесів та способів для їх профілактики;
- знайомство з основами трансплантології;
- оволодіння знаннями з основ клінічної онкології;
- формування практичних умінь щодо обстеження хірургічного хворого і оформлення його результатів в медичній карті стаціонарного хворого.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Загальна хірургія» є:

- засвоєння основних заходів, необхідних для організації роботи у хірургічному відділенні і забезпечення профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- набуття практичних навичок з накладання пов'язок з використанням різноманітних перев'язочних матеріалів;
- набуття практичних навичок для надання першої медичної допомоги при таких станах як кровотеча, закриті пошкодження м'яких тканин, перелом кістки, вивих, синдром тривалого стиснення, рана, опік, відмороження;
- набуття практичних навичок для підготовки і проведення трансфузії компонентів крові донора;
- набуття практичних навичок для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних хірургічних інфекційних процесах, отримання вмінь щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при хірургічній інфекції;
- засвоєння знань про особливості застосування різних трансплантатів, про деонтологічні та юридичні аспекти при трансплантації;
- набуття навичок і вмінь для обстеження хірургічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації;
- формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

6.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативними змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

7.1. Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

7.2. Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- здатність планувати і управляти часом;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів;

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

- збір анамнезу у хірургічного хворого;
- проведення об'єктивного обстеження хірургічного хворого;
- оцінювання важкості клінічних проявів хвороби;
- складання плану обстеження і оцінка їх результатів;
- проведення диференційної діагностики;
- забезпечення догляду за важкохворим;
- виявляти і оцінювати гострі медичні стани;
- надання першої медичної допомоги;
- забезпечення базової підтримки життя і серцево-легеневої реанімації у відповідності до діючих Європейських рекомендацій;
- лікування болю;
- призначення відповідного лікування;
- виконання медичних процедур і медичних маніпуляцій (вимірювання артеріального тиску, проведення венепункції та катетеризації вени, застосування засобів для проведення внутрішньовенної трансфузії, проведення підшкірної, внутрішньо-м'язової ін'єкцій, катетеризація сечового міхура, промивання шлунку, постановка клізми);
- транспортування хворих;
- проведення трансфузії компонентів донорської крові;
- застосовувати заходи з профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної хірургії;
- основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хірургічного хворого;
- загальні елементи догляду за хірургічними хворими;
- теоретичні аспекти про перев'язочний матеріал і способи його застосування;
- теоретичні основи сучасної антисептики;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки кровотечі, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- теоретичні і практичні аспекти трансфузії препаратів донорської крові та кровозамінників;
- ускладнення при гемотрансфузії, заходи для їх профілактики і лікування;
- основи анестезіології;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні серцево-легеневої реанімації;
- загальні питання травматології, онкології та трансплантології;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- теоретичні аспекти про рани і рановий процес, лікування ран;
- загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
- методику обстеження хворого, особливості обстеження хворого з хірургічною патологією;
- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

8.2. Уміти:

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати лонгету з гіпсу;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень хірургічного відділення;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, встановити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- виконати катетеризацію сечового міхура м'яким катетером, поставити очисну та сифонну клізму, промити шлунок зондом;
- підготувати операційне поле;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровотечі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- визначити групу крові за системою АВО та Rh, провести тести на індивідуальну сумісність крові реципієнта та донора, вибрати тести на сумісність при трансфузії компонентів донорської крові, організувати і провести трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;

- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- діагностувати різноманітні травматичні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- вибрати хірургічну тактику при лікуванні різних стадій ранового процесу;
- вибрати засоби для місцевого застосування при лікуванні ран в залежності від стадії ранового процесу;
- діагностувати різноманітні інфекційні хірургічні процеси, проводити між ними диференційну діагностику;
- діагностувати гнійно-некротичну стадію розвитку інфекційного хірургічного захворювання;
- вибирати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку хірургічної інфекції;
- скласти лікувальну програму при різних інфекційних хірургічних захворюваннях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого для пацієнта з хірургічною патологією.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Тематична структура модуля (змістових модулів).

Модуль 1.

ВВЕДЕННЯ В ХІРУРГІЮ. ДЕСМУРГІЯ. ОСНОВИ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОГО РЕЖИМУ В ХІРУРГІЧНІЙ КЛІНІЦІ. НЕВІДКЛАДНІ ХІРУРГІЧНІ СТАНИ. ОСНОВИ ТРАНСФУЗІОЛОГІЇ, АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ. ХІРУРГІЧНА ІНФЕКЦІЯ. ЗМЕРТВІННЯ. ОСНОВИ ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ОНКОЛОГІЇ. МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРИХ (змістовних модулів 3)

Змістовий модуль 1. Десмургія. Антисептика. Асептика.

Тема 1. Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.

Визначення десмургії. Класифікація пов'язок, перев'язочного матеріалу. Вимоги до перев'язочного матеріалу. Загальні правила для накладання бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.

Тема 2. Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку.

Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.

Тема 3. Шини. Гіпсові пов'язки. Гіпсова техніка.

Стандартні та імпровізовані шини. Правила та техніка накладання. Види пов'язок, що твердіють. Типові гіпсові пов'язки. Проби на якість гіпсового порошку. Правила гіпсової техніки.

Тема 4. Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування.

Історія появи і розвитку антисептичного методу. Методи сучасної антисептики, їх характеристика. Механізм дії фізичних, хімічних, біологічних антисептиків. Класифікація хімічних антисептиків. Способи застосування антисептичних засобів.

Поняття про внутрішньо-лікарняну інфекцію. Санітарно-епідеміологічний режим і його складові. Забезпечення санітарно-епідеміологічного режиму в хірургічному відділенні. Асептика. Шляхи розповсюдження екзогенної та ендогенної інфекції. Підготовка до стерилізації, стерилізація, зберігання стерильності операційної білизни, перев'язувального матеріалу, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу. Обробка рук хірурга та шкіри в

ділянці операційного поля. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції в хірургічному відділенні.

Тема 5. Асептика. Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим.

Поняття про внутрішньо-лікарняну інфекцію. Санітарно-епідеміологічний режим і його складові. Забезпечення санітарно-епідеміологічного режиму в хірургічному відділенні. Асептика. Шляхи розповсюдження екзогенної та ендогенної інфекції. Підготовка до стерилізації, стерилізація, зберігання стерильності операційної білизни, перев'язувального матеріалу, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу. Обробка рук хірурга та шкіри в ділянці операційного поля. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції в хірургічному відділенні.

Тема 6. Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії.

Поняття про хірургічну операцію. Класифікація хірургічних операцій за особливостями виконання, за призначенням, за метою, за етапністю тощо. Основні етапи виконання хірургічної операції. Визначення передопераційного періоду, його тривалість і задачі. Особливості підготовки хворих до екстрених, термінових і планових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні аспекти догляду за хворими у післяопераційному періоді, профілактика можливих ускладнень. Харчування хворих. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії

Тема 7. Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація.

Визначення реаніматології. Термінові стани та їх клінічні прояви. Клінічна смерть: клініка, діагностика. Етапи реанімаційних заходів при клінічній смерті за Сафаром та їх мета. Показання і техніка проведення заходів елементарної підтримки життя (СAB). Контроль ефективності заходів елементарної підтримки життя. Відпрацювання алгоритму дій при діагностиці клінічної смерті та проведенні заходів елементарної підтримки життя. Етичні і юридичні аспекти реаніматології.

Змістовий модуль 2. Кровотеча, крововтрата. Основи трансфузіології. Гемотрансфузія. Травматичні ушкодження. Рани. Травматичні ушкодження.

Тема 8. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.

Визначення та класифікація кровотеч. Визначення крововтрати, способи визначення величини крововтрати, класифікація крововтрати в залежності від її величини. Адаптаційні патофізіологічні зміни при крововтраті. Механізм самостійної зупинки кровотечі. Способи тимчасової зупинки кровотечі (пальцеве притискання, давлюча пов'язка, закрутка, джгут тощо). Способи кінцевої зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Поняття по судинний шов. Способи відновлення цілісності ушкодженого магістрального русла.

Тема 9. Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами АВО та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами АВО та Rh-фактор, біологічна проба.

Історія розвитку переливання крові. Аспекти вчення про групи крові. Способи визначення групи крові за системами АВО та Rh-фактор. Спосіб визначення індивідуальної сумісності за системою АВО, варіанти визначення індивідуальної сумісності за системою Rh-фактор. Проведення проби на біологічну сумісність.

Тема 10. Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові. Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.

Показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів. Шляхи та способи гемотрансфузії. Механізм дії перелитої крові та її компонентів. Макроскопічне визначення якості препарату крові перед трансфузією. Класифікація препаратів, що містять компоненти крові. Організація і проведення операції гемотрансфузія. Заповнення протоколу гемотрансфузії.

Ускладнення при трансфузії компонентів крові, їх класифікація, патогенез, клініка, диференційна діагностика. Гемотрансфузійний шок, клініка, діагностика, принципи лікування. Профілактика ускладнень при гемотрансфузії. Аспекти профілактики передачі інфекційної хвороби при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники, їх класифікація, покази до застосування, способи застосування.

Тема 11. Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті післяопераційні рани, особливості лікування. Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічний розбір хворого з інфікованою ранюю.

Визначення рани, структура рани, класифікація ран, характеристика різних типів ран. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти при рані. Елементи першої медичної допомоги при рані. Умови, що сприяють розвитку інфекційного процесу в контамінованій рані. Профілактика розвитку інфекційного процесу у випадковій контамінованій рані (первинна хірургічна обробка). Чиста післяопераційна рана, її особливості. Загоєння чистої рани первинним натягом (стадії ранового процесу при чистій рані). Первинний хірургічний шов та його різновиди. Лікування чистої рани в післяопераційному періоді. Патоморфологічні особливості при вогнепальному пораненні. Особливості структурних і функціональних змін тканини від виду зброї. Первинна хірургічна обробка вогнепальних ран, її особливості.

Визначення інфікованої рани. Перебіг ранового процесу в інфікованій рані, характеристика різних стадій ранового процесу при інфікованій рані. Принцип лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Хірургічна обробка гнійної рани: покази, протипоказання, техніка проведення. Види дренивання гнійної рани. Види вторинних хірургічних швів, покази та протипоказання для їх застосування. Хірургічні операції, що можуть бути застосовані в стадії епітелізації та рубцювання.

Тема 12. Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування. Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування.

Поняття про травматизм. Різновиди пошкодження м'яких тканина: забій, струс, розрив. Патоморфологічні та патофізіологічні аспекти при закритих пошкодженнях м'яких тканин. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин. Клінічні прояви закритого пошкодження головного мозку, органів грудної клітки, органів черевної порожнини, органів сече-вивідної системи. Перша допомога і особливості транспортування постраждалих при різних закритих пошкодженнях м'яких тканин. Профілактика розвитку травматичного шоку. Принципи лікування ушкоджень м'яких тканин в умовах стаціонару.

Визначення перелому кісток. Класифікація переломів. Механізм виникнення перелому і його вплив на зміщення кісткових уламків. Патофізіологічні і патоморфологічні аспекти регенерації кісткової тканини при переломі. Клінічні прояви при переломі кістки, способи інструментальної діагностики переломів. Задачі і алгоритм надання першої медичної допомоги при переломі кістки. Профілактика травматичного шоку на догоспітальному етапі надання допомоги постраждалому з переломом. Засоби транспортної іммобілізації та особливості їх застосування при переломах кісток. Принципи лікування переломів кісток в умовах стаціонару.

Визначення вивиху. Класифікація вивихів. Патофізіологічні і патоморфологічні аспекти вивиху. Клінічні прояви і діагностика вивиху. Елементи першої медичної допомоги

при вивиху. Загальні умови для проведення репозиції при вивиху та способи репозиції в залежності від локалізації вивиху. Принципи лікування вивиху.

Тема 13. Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликані запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Види хірургічних операцій, що застосовуються при лікуванні опіку. Відмороження. Класифікація. Механізм ураження. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості.

Визначення опіку. Різновиди опіку. Класифікація опіку за глибиною, площею, важкістю. Клінічні прояви термічного опіку в залежності від ступеня ураження. Алгоритм надання першої медичної допомоги при термічному опіку. Симптоматика різного ступеня опіку хімічними сполуками, особливості першої медичної допомоги при цьому виді ураження. Променевий опік: причини, клінічні прояви, перша допомога, профілактика. Визначення глибини і площі ураження при опіку, значення цих даних при наданні медичної допомоги постраждалому. Особливості ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху, запалювальними сумішами, перша медична допомога при цих ураженнях.

Визначення опікової хвороби. Періоди опікової хвороби. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти періодів опікової хвороби. Принципи місцевого лікування опіку. Особливості лікування різних періодів опікової хвороби. Розрахунок об'єму трансфузії при лікуванні опікового шоку. Види хірургічних операцій при лікуванні опіку.

Визначення відмороження. Фактори, що сприяють виникненню холодової травми. Періоди перебігу відмороження. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти виникнення та перебігу ураження при відмороженні. Класифікація відмороження: ступені ураження та їх клінічні прояви. Особливості надання першої медичної допомоги постраждалому з відмороженням в дореактивному періоді. Принципи лікування відмороження в післяреактивному періоді. Хірургічні операції, що застосовують при лікуванні відмороження. Електротравма: патоморфологічні та патофізіологічні аспекти; клінічні прояви, особливості першої медичної допомоги.

Змістовий модуль 3. Хірургічна інфекція. Змертвіння.

Тема 14. Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Принципи діагностики і лікування. Абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешиха.

Визначення хірургічної інфекції. Класифікація хірургічної інфекції. Збудники хірургічної інфекції та їх характеристика. Визначення транслокації та причини її виникнення. Патофізіологічні та патоморфологічні аспекти розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Стадії перебігу патологічного процесу при хірургічній інфекції. Діагностика та диференційна діагностика стадій перебігу хірургічного інфекційного процесу. Принципи лікування хірургічної інфекції. Абсцес: визначення, клінічні прояви, діагностика, принцип лікування. Флегмона: визначення, особливості клінічного перебігу, діагностика, принцип лікування.

Визначення фурункулу, карбункулу, гідраденіту, маститу, парапроктиту, бешихи. Особливості клінічної картини при зазначених хірургічних інфекційних процесах в залежності від стадії розвитку. Клінічна класифікація маститу, парапроктиту. Клінічні форми бешихи. Хірургічна тактика і комплексне лікування при зазначених хворобах в залежності від клінічної форми та стадії розвитку патологічного процесу.

Тема 15. Панарицій. Флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.

Визначення панарицію, класифікація панарицію. Визначення флегмони кисті та її класифікація. Особливості анатомічної будови кисті, що впливають на клініку і розвиток інфекційного процесу. Клініка при різних формах панарицію, діагностика, принципи і особливості лікування різних форм панарицію. Клінічні прояви флегмони кисті в залежності від різновиду і стадії розвитку інфекційного процесу. Діагностика, диференційна діагностика при флегмоні кисті, принципи хірургічного лікування. Визначення лімфангіту, лімфаденіту. Етіологічні, патофізіологічні та патоморфологічні аспекти лімфангіту та лімфаденіту. Клінічні форми лімфангіту. Принципи хірургічної тактики і лікування при лімфангіті і лімфаденіті.

Тема 16. Правець. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій. Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика.

Правець: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, засоби для профілактики, планова та екстрена профілактика. Діагностика профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій.

Визначення гнилісної хірургічної інфекції. Характеристика збудників гнилісної інфекції. Особливості клінічної картини, діагностики і перебігу при гнилісній інфекції. Хірургічна тактика при лікуванні гнилісного хірургічного процесу, особливості медикаментозного лікування. Визначення анаеробної клостридіальної інфекції, характеристика її збудників. Газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, принципи хірургічного лікування, Засоби для специфічної профілактики і лікування газової гангрені, заходи, що забезпечують неспецифічну профілактику щодо виникнення газової гангрені.

Тема 17. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.

Визначення змертвіння. Причини виникнення некрозу, класифікація некрозу, загальні принципи діагностики і лікування. Визначення гангрені, патогенез, класифікація, діагностика, принципи лікування. Стадії розвитку гострої і хронічної ішемії кінцівки. Виразки: визначення, причини виникнення, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, принципи лікування. Нориці: визначення, причини утворення, патогенез, клінічні прояви, способи діагностики, принципи місцевого лікування, хірургічна тактика.

Тема 18. Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування.

Визначення пухлини. Сучасні погляди на причини і розвиток пухлин. Ознаки доброякісності та злоякісності пухлини. Класифікація пухлин. Критерії для формування клінічних груп онкологічних хворих. Клінічні прояви доброякісних і злоякісних пухлин. Сучасні способи інструментальної діагностики при онкологічному процесі. Принципи лікування. Різновиди хірургічних операцій при онкологічному захворюванні (радикальна, паліативна, симптоматична).

Тема 19. Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.

Визначення трансплантології. Класифікація трансплантатів. Сучасні матеріали для виготовлення штучних трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Принципи підбору донорських органів для трансплантації. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи трансплантології.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	Л	П	лаб	інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7
ВВЕДЕННЯ В ХІРУРГІЮ. ДЕСМУРГІЯ. ОСНОВИ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОГО РЕЖИМУ В ХІРУРГІЧНІЙ КЛІНІЦІ. НЕВІДКЛАДНІ ХІРУРГІЧНІ СТАНИ. ОСНОВИ ТРАНСФУЗИОЛОГІЇ, АНЕСТЕЗИОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ. ХІРУРГІЧНА ІНФЕКЦІЯ. ЗМЕРТВІННЯ. ОСНОВИ ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ОНКОЛОГІЇ. МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРИХ (змістовних модулів 3)						
Змістовий модуль 1. Десмургія. Антисептика. Асептика.						
Тема 1. Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.	3,5		2	-	-	1,5
Тема 2. Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Догляд за хворими, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.	3,5		2	-	-	1,5
Тема 3. Шини. Гіпсові пов'язки. Гіпсова техніка. Стандартні та імпробізовані шини. Правила та техніка накладання. Види пов'язок, що твердіють. Типові гіпсові пов'язки. Проби на якість гіпсового порошку. Правила гіпсової техніки	4		2	-	-	2
Тема 4. Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування.	4		2	-	-	2
Тема 5. Асептика. Внутрішньолікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим.	4		2	-	-	2
Тема 6. Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної	4		2			2

хірургії.						
Тема 7. Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація.	4		2			2
Разом за змістовим модулем 1	27	-	14	-	-	13
Змістовий модуль 2. Кровотеча, крововтрата. Основи трансфузіології. Гемотрансфузія. Травматичні ушкодження. Рани. Травматичні ушкодження.						
Тема 8. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	5	1	2	-	-	2
Тема 9. Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами АВО та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами АВО та Rh-фактор, біологічна проба.	5	1	2	-	-	2
Тема 10. Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові. Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.	4		2	-	-	2
Тема 11. Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті післяопераційні рани, особливості лікування. Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічний розбір хворого з інфікованою раною.	6	2	2	-	-	2
Тема 12. Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування. Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування.	4		2			2

Тема 13. Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликанні запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Відмороження. Класифікація. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості.	4		2			2
Разом за змістовим модулем 2	28	4	12			12
Змістовий модуль 3. Хірургічна інфекція. Змертвіння.						
Тема 14. Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Принципи діагностики і лікування. Абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешиха.	5	1	2	-	-	2
Тема 15. Панарицій. Флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.	5	1	2	-	-	2
Тема 16. Правець. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій. Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика.	6	2	2	-	-	2
Тема 17. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.	6	2	2	-	-	2
Тема 18. Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні	4	-	2	-	-	2

пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування.						
Тема 19. Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.	4	-	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 3	30	6	12	-	-	12
<i>Підсумковий модульний контроль</i>	5	-	2			3
Всього годин	90	10	40	-	-	40

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Введення у хірургію. Кровотеча. Групи крові. Резус-фактор. Переливання крові та кровозамінників, ускладнення. Штучна кров.	2
2	Рани. Класифікація. Рановий процес. Гнійні рани. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки, органів черевної порожнини. Вивихи.	2
3	Хірургічна інфекція. Класифікація. Гостра гнійна інфекція. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, парапроктит, фурункул, карбункул, бешиха, гідраденіт.	2
4	Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: мастит, лімфаденіт, лімфангоїт, флебіт, тромбофлебіт. Гнійні захворювання кисті. Гнійні захворювання кісток та суглобів. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Загальна гнійна інфекція (сепсис). Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції. Методи детоксикації та імунокорекції. Хірургічні аспекти СНІДу та наркоманії.	2
5	Анаеробна та гостра специфічна хірургічна інфекція. Хронічні специфічні хірургічні захворювання.	2
Разом		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Введення в хірургію. Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.	2
2	Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку.	2
3	Шинні та гіпсові пов'язки. Гіпсова техніка	2

4.	Антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією.	2
5	Асептика. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній.	2
6	Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді. Основи анестезіології.	2
7	Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.	2
8	Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2
9	Вчення про кров. Групи крові. Визначення. Резус-фактор. Проби при переливанні крові.	2
10	Переливання крові, препаратів крові, кровозамінників. Ускладнення при гемотрансфузії.	2
11	Рани і рановий процес. Лікування чистих та інфікованих ран. Профілактика правця.	2
12	Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки і черевної порожнини. Переломи. Перша допомога при переломах. Лікування переломів у стаціонарі. Вивихи. Догляд за хворими з переломами і вивихами.	2
13	Опіки. Опікова хвороба. Відмороження. Електротравма.	2
14	Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангоїт, парапроктит	2
15	Гнійні захворювання кисті. Гнійні захворювання кісток.	2
16	Загальна гнійна інфекція (сепсис). Ендогенна інтоксикація при гострій хірургічній інфекції.	2
17	Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.	2
18	Загальні питання клінічної онкології.	2
19	Пластична і естетична хірургія. Психологічні аспекти в лікуванні косметичних дефектів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.	2
20	Підсумковий модульний контроль	2
	Разом	40

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.	1,5
2	Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Догляд за хворими, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.	1,5
3	Шини. Гіпсові пов'язки. Гіпсова техніка. Стандартні та імпровізовані шини. Правила та техніка накладання. Види пов'язок, що твердіють. Типові гіпсові пов'язки. Проби на якість гіпсового порошку. Правила гіпсової техніки	2
4	Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування.	2
5	Асептика. Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим.	2
6	Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення	2

	післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії.	
7	Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація.	2
8	Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2
9	Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами АВО та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами АВО та Rh-фактор, біологічна проба.	2
10	Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові. Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.	2
11	Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті післяопераційні рани, особливості лікування. Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічних розбір хворого з інфікованою раною.	2
12	Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування. Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування.	2
13	Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликані запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Відмороження. Класифікація. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості.	2
14	Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Принципи діагностики і лікування. Абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешіха.	2
15	Панарицій. Флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.	2
16	Правець. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій. Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика.	2
17	Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.	2
18	Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви.	2

	Методи діагностики. Принципи лікування.	
19	Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.	2
20	Підсумковий модульний контроль	3
Разом		40

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (якщо передбачено)

- Підготовка рефератів за окремими темами загальної хірургії з використанням додаткової навчальної та наукової літератури
- Підготовка мультимедійних презентацій за окремими темами загальної хірургії
- Виконання наукової студентської роботи
- Створення таблиць за темами загальної хірургії

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Класифікація пов'язок.
2. Правила бинтування.
3. Правила для накладання пов'язок, що тверднуть.
4. Вимоги до перев'язочного матеріалу.
5. Визначення якості гіпсу.
6. Антисептика. Суть методу, основні види.
7. Фізична антисептика.
8. Механічна антисептика.
9. Хімічна антисептика.
10. Біологічна антисептика.
11. 11 Основні групи хімічних антисептичних речовин.
12. Антибіотики. Шляхи застосування, ускладнення і їх профілактика.
13. Протеолітичні ферменти. Класифікація, механізм дії. Методи застосування.
14. Внутрішньо-лікарняна інфекція, санітарно-епідемічний режим.
15. 15 Асептика. Історія розвитку, визначення.
16. Принцип роботи автоклаву, методи стерилізації перев'язувального матеріалу та операційної білизни.
17. 17 Способи для контролю за стерилізацією.
18. Передстерилізаційна підготовка і способи стерилізації інструментів.
19. Особливості стерилізації інструментів з оптичною системою.
20. Особливості стерилізації інструментів, що контактували з анаеробною клостридіальною і ВІЛ-інфекцією.
21. Класифікація і вимоги до шовного матеріалу.
22. Методи стерилізації шовного матеріалу.
23. Методи підготовки рук хірурга до операції.
24. Способи підготовки операційного поля.
25. Основні принципи організації роботи в операційній та перев'язувальних.
26. Хірургічна операція. Класифікація в залежності від строку і об'єму виконання.
27. Типові, атипові і спеціальні хірургічні операції.
28. Основні етапи хірургічної операції.
29. Передопераційний період. Визначення, основні задачі.
30. Післяопераційний період. Визначення, задачі.
31. Ускладнення в післяопераційному періоді, лікування ускладнень, їх профілактика.
32. Кровотеча, причини, види, діагностика.
33. Класифікація кровотеч в залежності від механізму їх виникнення.
34. Кровотеча в порожнину тіла, клініка, діагностика.
35. Тимчасові методи зупинки кровотечі.
36. Кінцеві методи зупинки кровотечі.

37. Крововтрата, класифікація за ступенем важкості, принципи лікування.
38. Вчення про групи крові за системами АВО і Rh- фактор.
39. Методи та способи переливання крові і кровозамінників.
40. Визначення групи крові і Rh-фактору.
41. Проби на сумісність крові при гемотрансфузії.
42. Класифікація ускладнень при переливанні крові та їх профілактика.
43. Післятрансфузійні реакції, клініка, діагностика, лікування.
44. Кровозамінники, їх класифікація, покази до застосування.
45. Термінальні стани.
46. Основні принципи реанімації.
47. Класифікація ран, клінічні ознаки.
48. Фізичні, клінічні і біохімічні зміни в рані. Патогенез ранового процесу.
49. 62 Фази (стадії) ранового процесу.
50. Перша медична допомога при рані.
51. Первинна хірургічна обробка рани.
52. Види хірургічних швів при ПХО рани.
53. Інфекційні ускладнення рани та їх профілактика.
54. Лікування гнійних ран в залежності від фази ранового процесу.
55. Хірургічна обробка гнійної рани, види швів в залежності від часу накладання.
56. Профілактика внутрішньо-лікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією.
57. Забій, розтягнення, розриви м'яких тканин. Клініка, лікування.
58. Травматичний шок. Клініка, діагностика, лікування.
59. Переломи. Класифікація, клініка, діагностика.
60. Механізм і види зміщення кісткових уламків.
61. Умови, які визначають зрощення кісток при переломах.
62. Перша допомога при переломах. Імобілізація, транспортування.
63. Основні принципи лікування переломів.
64. Консервативний метод лікування переломів за допомогою гіпсової пов'язки.
65. Лікування переломів методом постійного витягання.
66. Основні види оперативного лікування переломів.
67. Ускладнення переломів, їх лікування, профілактика.
68. Вивихи. Механізм виникнення. Методи лікування.
69. Синдром тривалого стиснення. Клініка, лікування.
70. Травматичні пошкодження артерій і вен та їх наслідки.
71. Артеріальні та артеріовенозні аневризми. Клініка, діагностика, лікування.
72. Опіки, класифікація в залежності від глибини пошкодження.
73. Опікова хвороба, періоди, клінічна діагностика, лікування.
74. Способи визначення площі опікової поверхні.
75. Місцеве лікування опіку.
76. Способи хірургічного лікування опіку.
77. Загальні принципи лікування опіку.
78. Характеристика хімічного опіку.
79. Електротравма, особливості впливу струму на організм людини. Перша допомога при ураженні електричним струмом.
80. Відмороження, класифікація, клініка, лікування.
81. Відмороження, фази перебігу.
82. Перша допомога при відмороженні та загальному переохолодженні.
83. Загальні принципи консервативного і оперативного лікування відмороження.
84. Основи трансплантології, пересадка органів і тканин.
85. Фурункул, фурункулез. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
86. Фурункул, карбункул обличчя, особливості, клініка, лікування.
87. Карбункул, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.
88. Абсцес. Етіологія, клініка, лікування.
89. Флегмона, клініка, діагностика, лікування.

90. Гідраденіт, клініка, лікування.
91. Лімфангіт, лімфаденіт. Причини, клініка, діагностика
92. Гнійний лактаційний мастит. Причини, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
93. Бешиха. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
94. Параректит. Клініка, діагностика, лікування.
95. Панарицій. Флегмона кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
96. Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
97. Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції.
98. Правець. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
99. Специфічна і неспецифічна профілактика правця.
100. Сибірковий карбункул. Етіологія, клініка, лікування.
101. Анаеробна інфекція, газова гангрена, газова флегмона. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
102. Догляд за хворим з газовою гангrenoю.
103. Диференційна діагностика між серозною та гнійно-некротичною стадіями хірургічної інфекції.
104. Діагностична пункція при хірургічній інфекції, покази та принципи проведення.
105. Причини і види омертвіння тканин.
106. Суха і волога гангрена. Клініка, діагностика, лікування.
107. Трофічні виразки. Причини, особливості клінічного перебігу. Клініка, діагностика, лікування.
108. Нориці. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
109. Пролежні. Механізм виникнення. Лікування, профілактика.
110. Облітеруючий ендартеріїт та облітеруючий атеросклероз. Клініка, діагностика, лікування.
111. Тромбофлебіт, флеботромбоз. Причини, діагностика, лікування.
112. Основні правила хірургічної деонтології в онкології.
113. Пухлини. Етіологія, патогенез. Клінічна класифікація по TNM.
114. Диференційна діагностика доброякісних і злоякісних пухлин.
115. Особливості обстеження хворих з пухлинним захворюванням.
116. Загальні принципи лікування пухлин.
117. Класифікація трансплантатів.
118. Принципи для забезпечення сумісності при пересадці органів та тканин від донора.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати лонгету з гіпсу;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шини Крамера, Дітерікса;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, встановити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровотечі;
- визначити групу крові за системою АВО;
- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

- Опитування.

- Вирішення тестових завдань.
- Вирішення ситуаційних задач.
- Відпрацювання практичних навичок на фантомах, тренажерах та у симуляційному класі.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість оцінюваних тем у модулі з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 120 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість оцінюваних тем у модулі. Наприклад: 3,7 балів x 19 тем = 70,3.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	3 (№№ 1-3)	19	6,0	4,8	3,7	0	6	70,3

19. Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань (доповіді на СНТ, публікації тез і статей, доповіді на українських та міжнародних конференціях і симпозіумах), залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 6 балів на модулі. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті (під час опитування чи комп'ютерного тестування). Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення модуля становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів (40%).

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Н.В. Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

20. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1 Базова

1. Загальна хірургія з клінічною психологією / за ред. О.Є. Каніковського, В.П. Польового, О.І. Дронова, С.В. Сандера,. – Вінниця: ФОПРОгальська О.І., 2015. – 590 с.
2. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, , І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д. Желіби,. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
3. Загальна хірургія: підручник / Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г.. – «Нова книга», 2018. – 344 с.
4. Загальна хірургія: підручник / М. Д. Желіба, С. Д. Хіміч, І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів М.Д. Желіби, С. Д. Хіміча. – К.: ВСВ «Медицина», 2010, 2016. – 448 с.
5. Хірургія. Т.1: Підручник з загальної хірургії / за редакцією Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського. – Дніпропетровск.: РВА «Дніпро VAL», 2006. – 443 с.

20.2. Допоміжна:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В .П., Шкваровського І. В., Желіби М. Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2013. – 252 с.
2. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця. – Чернівці: Медуніверситет – 2012. – 380 с.
3. Казицкий В. М. Десмургія / В. М. Казицкий, Н. А. Корж. – Київ, 1999.
4. Клінічна онкологія: Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів/ Б. А. Болух, В. В. Петрушенко, А. А. Ткач та ін.; за ред. д.мед.н., проф. Б. А. Болуха. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2012. – 704 с.
5. Перша долікарська допомога / Андрищенко В. П., Кушта Ю. Ф., Андрищенко Д. В. – Львів, Львівський національний медичний університет, 2011. – 351 с.
6. Петриченко Т. В. Перша медична допомога. – 2007 р. – 248 с.
7. Польовий В. П. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця. – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – 380 с.
8. Фісталь Е.Я., Козинець Г.П., Самойленко Г.Є. та ін. Комбустіологія. – К., 2004. – 184 с.
9. Хіміч С. Д. Довідник хірурга / С. Д. Хіміч. – Київ : Здоров'я, 2011. – 240 с.
10. Чен Г. Руководство по технике врачебных манипуляций (2-е издание) / Г. Чен, К. Дж. Соннендэй, К. Д. Лилремо. – Москва: Медицинская литература, 2002. – 384 с.
11. Kushnir R. Lectures of General surgery. – 2005.

12. Lyapis M.A. Methods of examination of a surgical patients. – 2004.
13. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university, 2006.

20.3 Інформаційні ресурси

1. <https://pidru4niki.com/73531/meditsina/desmurgiya>
 2. <http://flebosclinic.com.ua/2020/01/05/aseptika-i-antiseptika-klasifikatsiya-antiseptichnih-zasobiv/>
 3. https://ansu.at.ua/publ/dogljad_za_khvorimi/khirurgija/khirurgichna_operacija_peredoperacijna_pidgotovka/16-1-0-78
 4. <https://www.google.com/search?q=%D0%B7%D1%83%D0%BF%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B0+%D0%BA%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%87%D1%96&client=firefox-b-d&ei=MAupX5SjFteoIfAPiYas0Ao&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwiU--q3kvXsAhVXVBUIHQkDC6oQ8tMDegQIBRAz&biw=1366&bih=598>
 5. http://vnz-mpu.com.ua/images/pdf/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97/%D0%9A%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%81%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%85%D1%96%D1%80%D1%83%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_4.pdf
 6. <http://nmu.ua/wp-content/uploads/2016/06/3.pdf>
 7. https://moz.gov.ua/uploads/2/12737-dn_20190605_1269_dod.pdf
 8. http://kvnzchmy.at.ua/ductanthiynе/lekcija_zakriti_ta_vidkriti_mekhanichni_ushkodzhenn.pdf
 9. <https://moz.gov.ua/article/health/travmuвannja-vidi-persha-dopomoga-ta-poradi>
 10. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%BD%D0%B0>
 11. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BF%D1%96%D0%BA>
 12. <https://navy.mil.gov.ua/pereokholodzhennia-obmorozhennia-oznaky-persha-medychna-dopomoha-profilaktyka/>
 13. <http://nmu.ua/wp-content/uploads/2016/06/6.pdf>
 14. https://tdmuv.com/kafedra/internal/travmatologia_FPO/classes_stud/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0/%D1%84%D0%BF%D0%BE/%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8/%D1%85%D1%96%D1%80%D1%83%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%8F/3%20%D1%80%D1%96%D0%BA/8.%D0%A1%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F..htm
 15. <https://works.doklad.ru/view/CtIk54e6qog.html>
 16. <https://www.oncology.kiev.ua/article/1217/tnm-klasifikaciya-zloyakisnix-puxlin-istoriya-principi-praktichne-zastosuvannya>
- https://www.ifnmu.edu.ua/images/biblioteka/nashi_resursi/medichni_vistavki/2018/Peresadka_organiv.pdf

21. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Польовий Віктор Павлович – завідувач кафедри загальної хірургії, д.мед.н., професор
2. Паляниця Андрій Семенович – доцент кафедри загальної хірургії, к.мед.н., доцент